

ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ СТАНДАРТИЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У вітчизняній практиці проектного менеджменту ведеться інтенсивна розробка стандартів нового покоління, спрямованої на створення вітчизняної системи управління проектами, що забезпечує випуск високоякісної продукції. Це спонукало необхідність розробки та впровадження прогресивних підходів до створення вітчизняної системи менеджменту якості та активного застосування у практиці проектного менеджменту.

Ключові слова: проект; управління; стандарт; ICB; ISO; IPMA.

Abstract

In the domestic practice of project management, intensive development is underway standards of a new generation, which is aimed at creating a domestic system project management, ensuring the release of high-quality products. This necessitated the development and introduction of progressive approaches to the creation of a domestic management system quality and active application in the practice of project management.

Keywords: project, management; standard; ICB; ISO; IPMA.

Вступ

Разом з зростаючою увагою дослідників і менеджерів до проблем управління особливий інтерес викликають дві помітні тенденції у розвитку управлінської практики: розширення сфери застосування методів управління проектами та посилення впливу міжнародних стандартів на розвиток управлінських систем.

Перша тенденція проявляється, насамперед, у поширенні методів, що застосовуються при управлінні проектами, на області, не пов'язані з виконанням проектів. Діяльність компаній будь-яких галузей, розмірів та форм власності все у великих масштабах набуває форми реалізації проектів. Друга тенденція полягає у розвитку стандартизації найбільш важливих аспектів корпоративної управлінської діяльності, що поширюється на управлінську діяльність організацій у цілому, та сферу корпоративного управління проектами, представлену: власне управлінням проектом, управлінням портфелем проектів, управлінням програмою.

Результати дослідження

Управління проектом представляє собою керівні функції протягом життєвого циклу проекту в рамках встановленого бюджету та у відповідності з технічними специфікаціями та вимогами. Управління проектами здійснюється у відповідності до міжнародних, національних, суспільних, індивідуальних та корпоративних стандартів. Найпоширенішими є міжнародні стандарти, бо вони гарантують, що продукти і послуги будуть безпечними, надійними і якісними. управління проектом представляє собою керівні функції протягом життєвого циклу проекту в рамках встановленого бюджету та у відповідності з технічними специфікаціями та вимогами.

Управління проектами здійснюється у відповідності до міжнародних, національних, суспільних, індивідуальних та корпоративних стандартів.

Сьогодні існує велика кількість стандартів управління проектами. Серед зазначених на офіційному сайті Інституту PMI (Project Management Institute – Інститут управління проектами), є такі групи: основні стандарти, практичні стандарти, структури та додаткові стандарти.

Основні стандарти: PMBoK, OPM3, The Standartfor Project Management, The Standart for Portfolio Management.

Практичні стандарти: Practice Standart for Project Risk Management, Practice Standart for Earned Value Management, Practice Standartfor Project Configuration Management, Practice Standart for Work Breakdown Structures, Practice Standart for Scedulung, Practice Standart for Project Estimating, Project Manager Competency Development Framework.

Структури та додаткові стандарти: Construction Extention to the PMBOK Guide, Government Extention to the PMBOK Guide[1].

Поширеними міжнародними стандартами є: ICB (International Competence Baseline); OCB (Organizational Competence Baseline), IPMA, International Project Management Association - Європа; ISO 21500:2012 (Guidance on project management), International Organization for Standardization та ін.

Інші відомі квазіміжнародні стандарти: PMBoK (A Guide to the Project Management Body of Knowledge), Project Management Institute (PMI) – США спочатку формувався як національний стандарт США. Проте, понад 160 країн прийняли його як базовий при розробці своїх національних стандартів.

Зібрання знань з управління проектами PMBoK (A Guide to the Project Management Body of Knowledge) – стандарт, розроблений Інститутом проектного менеджменту (PMI). Стандарт базується на процесному підході. Повністю визначені взаємодії між усіма процесами, які включені у сфери знань управління проектами. PMBoK, є єдиним стандартом у галузі проектного менеджменту, який відповідає ISO.

Стандарт, який використовуються в управлінні проектами є стандарт ISO. Стандарт ISO 21500, Управління проектами, програмами та портфелем цінних паперів. Він дає загальне уявлення про управління проектами, програмами та портфелями, а також про їх ведення. В даний час до цієї серії приєднався стандарт ISO 21502, Менеджмент проектів, програм та портфеля цінних паперів. Посібник з менеджменту проектів, який пропонує керівництво та структуру управління проектами з акцентом на переваги та результати, від початку та до завершення, включаючи нагляд та керівництво діяльністю, пов'язаною з проектами. Порівнюючи структуру стандартів PMI та ISO, можна відзначити досить суттєву подібність цих стандартів, що не дивно, тому що група розробників стандарту ISO 21500 складалася з учасників розробки стандарту PMBOK (ISO на 95% повторює зміст PMBOK).

Цільовою аудиторією стандарту ISO 21500 є:

- топ-менеджери та спонсори проекту, щоб вони могли краще зрозуміти принципи та практику управління проектами;
- керівники проектів та члени команди, щоб вони могли мати єдину базу порівняння проектів стандартів та практичної діяльності;
- розробники національних або внутрішньоорганізаційних стандартів для єдиного послідовного підходу під час розробки власних стандартів управління проектами.

Строго кажучи, стандарт ISO 21500, втім, як і PMBOK, не є методологією управління проектами, скоріше це класифікатор процесів управління ними. Про це свідчить «Матриця групи процесів та предметні групи (Process groups and subject groups)», подана в розділі 4.2 стандарту ISO.

Досить поширеним є міжнародний стандарт IPMA (International Project Management Association), в якому представлений не процесний підхід, як у стандарті ISO 21500, а діяльнісний, де досить глибоко прописані компетенції учасників проекту та меншою мірою представлені процеси операцій. У цьому стандарті представлені основна термінологія, завдання, підходи, навички, функції, процеси управління, методи, техніки і інструменти, використовувані при практичній і теоретичній роботі в галузі управління проектами, а також спеціальні знання і досвід використання інноваційних та передових підходів, застосовуваних, при необхідності, в більш рідкісних ситуаціях [2]. IPMA широко використовується в Україні Українською асоціацією управління проектами «УКРНЕТ». На базі системи IPMA Українська асоціація здійснює міжнародну сертифікацію професійних проектних менеджерів, організацій, консультантів і тренерів (викладачів), надає консультативні послуги, проводить навчальні курси з управління проектами та ін.

Система знань про процеси управління проектами Prince 2 (Projects in Controlled Environments – проекти у контрольованих умовах) – це методологія управління проектами, розроблена агентством ССТА (Central Computer and Telecommunications Agency), як урядовий стандарт Великобританії для управління проектами в інформаційних технологіях. Методологія Prince 2 є процесно орієнтованою з фокусом на продукт (product-based). Prince 2 являє собою метод управління проектами в рамках чітко визначеної структури організації. Prince 2 описує процедури координації людей та дій в проекті, як розробляти та контролювати проект та що робити, якщо необхідно внести зміни до проекту у зв'язку з відхиленням від плану впровадження. Розподілення на етапи, якими можливо управляти, забезпечує ефективний контроль ресурсів [3].

Наступний поширений стандарт – P2M (скорочення від Project and Program Management for Enterprise Innovation – проектний та програмний менеджмент для інновацій підприємства) – це розроблена в Японії новаторська рамкова методологія управління програмами і проектами в рамках організації з використанням інноваційних технологій на рівні підприємств у нестабільному середовищі.

Міжнародні стандарти з управління проектами є основою для розробки національних стандартів. Зокрема, так і міжнародні стандарти як Керівництво з управління інноваційними проектами і програмами «P2M», стандарт IPMA, стандарти ДСТУ ISO 9001:2018 «Системи управління якістю. Вимоги» та ДСТУ ISO 10006:2018 «Системи управління якістю».

Висновки

В умовах сьогодення виділяються загальні тенденції розвитку методологій та стандартів управління проектами в світовій практиці. Зараз відбувається конвергенція класичних та «гнучких» методів управління проектами для отримання максимальної користі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стандарти управління проектами: клуб проектних менеджерів. *Клуб проектних менеджерів pm-Club*. URL: <http://info.pm-club.org/standarty> (дата звернення: 08.03.2023).
2. Сертифікація IPMA. *Сайт Української асоціації проектних менеджерів UPMA*. URL: <http://upma.kiev.ua/ua/certification/about/> (дата звернення: 08.03.2023).
3. Галушка В. Теоретико-методичні засади управління проектами. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №7, С. 430-434. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.72>

Кукель Галина Сергіївна — канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Kukel Galina S. — Cand. Sc. (Econ), Associate Professor at the Department of management, marketing and economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia